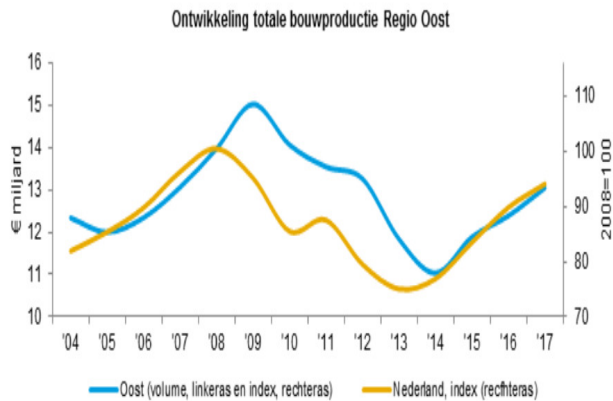

Samen met het EIB brengt Bouwend Nederland op BouwActueel alle relevante economische markt- en bedrijfsvoeringsinformatie voor leden bijeen. De website biedt inzicht in recente ontwikkelingen, prognoses en kengetallen bedrijfsvoering. Dit betreft zowel landelijke informatie als informatie voor de regio. Deze kwartaalrapportage biedt u inzicht in actueel economische ontwikkelingen voor uw regio en deelsector. Meer informatie vindt u op www.bouwendnederland.nl/bouwactueel.

Ontwikkeling bouwproductie

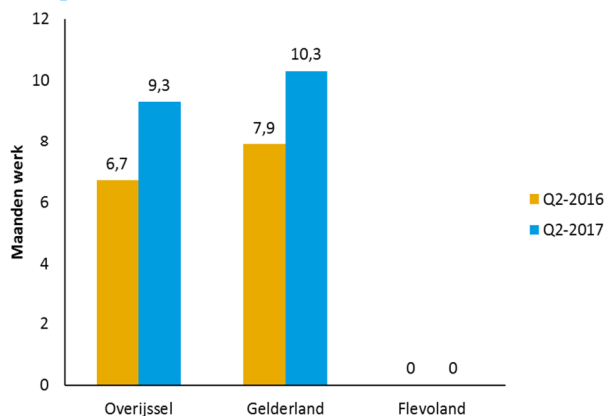

5% groei totaal bouwvolume

Na een tegenvallende groei van 4% in 2016, stijgt de bouwproductie dit jaar naar verwachting met 5%, iets sterker dan het landelijke gemiddelde. Het totale productievolume komt uit op € 13 miljard, waarvan het belangrijkste deel voor rekening komt van Gelderland (ongeveer € 7,7 miljard).

(Alle productiebedragen zijn in prijzen van 2015)

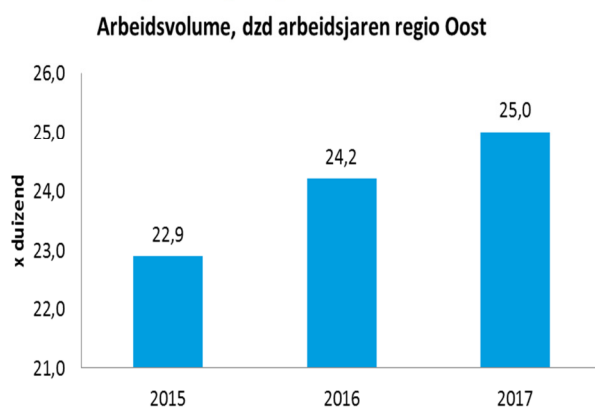
Orderportefeuilles

Werkvoorraad neemt toe

In het tweede kwartaal van 2017 is de werkvoorraad van bouwbedrijven in Overijssel en Gelderland fors toegenomen ten opzichte van hetzelfde kwartaal in 2016. Met een toename van respectievelijk drie en twee maanden werk in beide provincies raakt de orderportefeuille goed gevuld. Voor Flevoland kan op basis van de voorhanden data geen betrouwbaar beeld van het tweede kwartaal gegeven worden.

Ontwikkeling werkgelegenheid

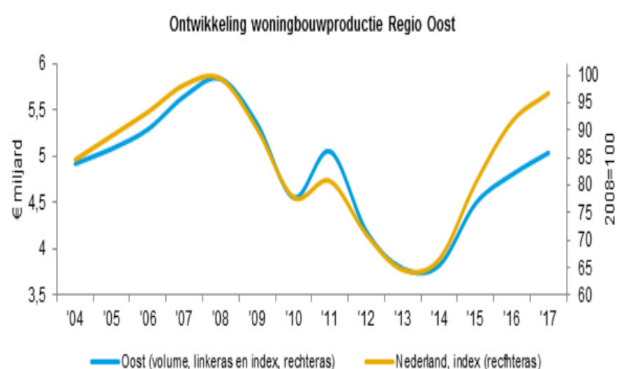
Werkgelegenheid* neemt toe

De werkgelegenheid in de bouwsector, gerekend in arbeidsjaren, groeit dit jaar naar verwachting met 3%. Het arbeidsvolume komt hiermee uit op 25.000 arbeidskrachten. Daarmee blijft de groei enigszins achter bij die voor geheel Nederland (+5%).

*Het betreft hier de werkgelegenheid van de uitvoerende bouw

Ontwikkeling woningbouwproductie

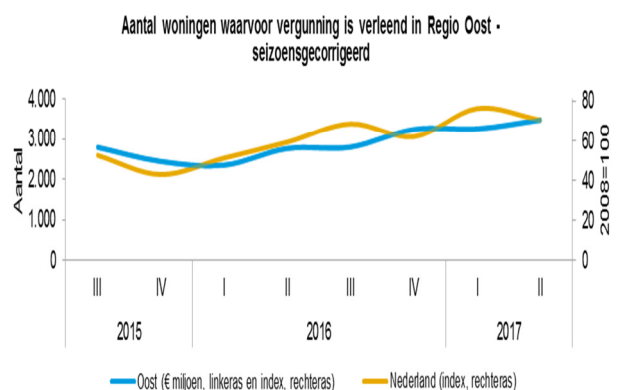

Productie van woningen neemt toe*

De bouwproductie van woningen in de regio Oost wordt dit jaar geraamd op meer dan € 5 miljard. Ten opzichte van 2016 betekent dit een groei van 5%, wat vergelijkbaar is met de landelijke ontwikkeling.

* Nieuwbouw, herstel en verbouw, onderhoud

Aantal vergunningen woningbouw

Stijgende trend aantal vergunningen

Het aantal verleende vergunningen voor nieuwe woningen bedroeg in de eerste helft van 2017 ruim 7.100. Op jaarbasis betekent dit een groei van 32%, die vrijwel gelijk is aan het gemiddelde landelijke groei. Ook de stijging ten opzichte van de tweede helft van 2016 is met 11% vergelijkbaar met die in Nederland als geheel (gecorrigeerd voor seizoensinvloeden). In Flevoland is 61% meer woningen vergund dan een jaar eerder, terwijl de toename in Overijssel (28%) en Gelderland (27%) iets achter bleef bij de landelijke ontwikkeling.

Woningbouwproductie per provincie

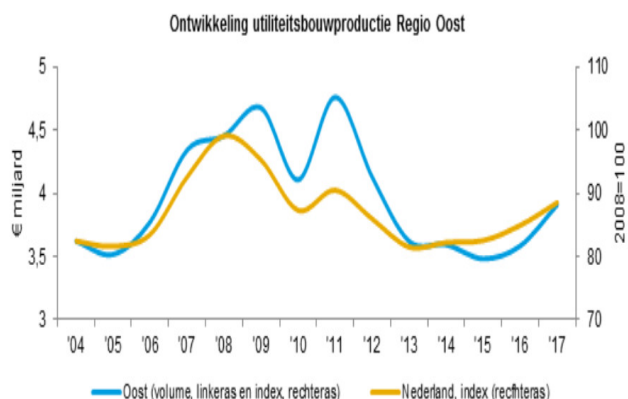
	Volume, € miljoen		
	2015	2016	2017
Overijssel	1.323	1.425	1.560
Flevoland	439	510	525
Gelderland	2.731	2.870	2.955
Totaal	4.493	4.805	5.040
Nederland	21.975	25.075	26.500

Bron: EIB

Sterke productiegroei in Overijssel

Na een stagnatie in 2016 groeit de woningbouwproductie in Overijssel dit jaar met bijna 10%. In de andere twee provincies is de groei met 3% meer bescheiden en blijft deze iets achter bij de landelijke ontwikkeling (5,5%). Toch behoort de woningbouw in Flevoland over de periode 2016-2017 gezien tot de sterkst presterende in Nederland, terwijl de dynamiek in Gelderland in beide jaren zwak is.

Ontwikkeling utiliteitsbouwproductie

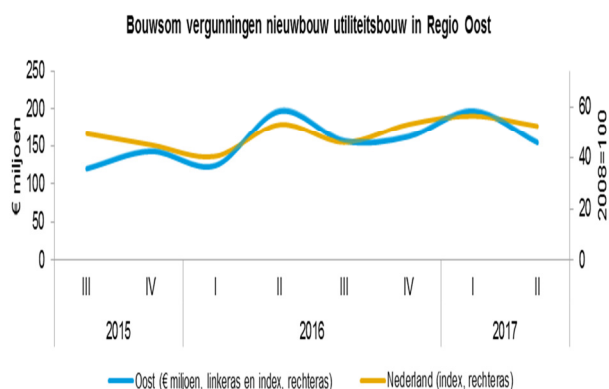

Sterke productiegroei utiliteitsbouw*

De utiliteitsbouw in de regio Oost zal dit jaar met 7,5% sterker groeien dan het landelijk gemiddelde (5%). De utiliteitsbouwproductie groeit naar een niveau van € 3,8 miljard, waarmee het 20% van de gehele productie van utiliteitsgebouwen voor zijn rekening neemt.

* Nieuwbouw, herstel en verbouw, onderhoud

Bouwvolume vergunningen utiliteitsbouw

Stevige toename vergunningen-volume

Het volume van verleende vergunningen voor nieuwbouw* in de eerste helft van 2017 betrof € 350 miljoen. Dit is 9% hoger dan een jaar eerder. De dynamiek in landsdeel Oost is iets zwakker dan in Nederland als geheel (een groei van 16%). De sectoren nijverheid, onderwijs en cultuur en recreatie droegen het meest bij aan de groei van het vergunningenvolume, terwijl de vergunningverlening voor landbouw en zorg significant is afgenomen.

*Prijsniveau 2016

Utiliteitsbouwproductie per provincie

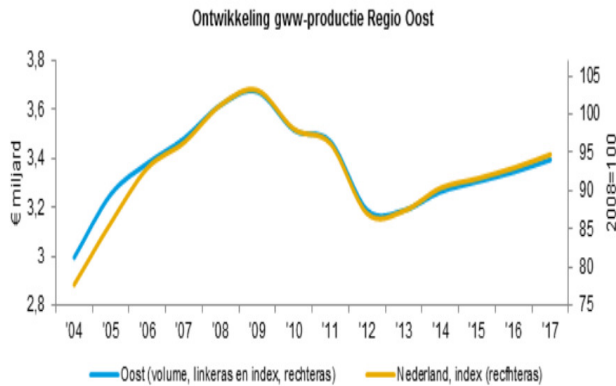
	Volume, € miljoen		
	2015	2016	2017
Overijssel	1.135	1.085	1.040
Flevoland	358	450	505
Gelderland	1.990	2.050	2.300
Totaal	3.483	3.585	3.845
Nederland	17.500	18.075	18.950

Bron: EIB

Forse groei in Flevoland en Gelderland

De utiliteitsbouwproductie neemt dit jaar sterk toe in Flevoland en Gelderland. Beide provincies kennen een groeipercentage van rond 12%. In Overijssel daarentegen daalt de utiliteitsbouwproductie met 4% na ook al een terugval van vergelijkbare grootte in 2016.

Ontwikkeling infraproductie

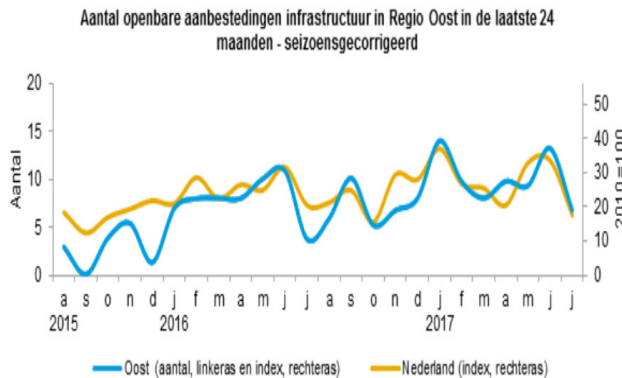

Gestage groei infraproductie*

De productie van gww-werken groeit in 2017 met 1,5% ten opzichte van het voorgaande jaar. Het landsdeel presteert daarmee gelijk aan het landelijke beeld. Het productievolume bereikt een niveau van € 3,4 miljard en is daarmee verantwoordelijk voor 22% van de landelijke productie.

* Nieuwbouw en reconstructie, reparatie en onderhoud

Openbare aanbestedingen

Opleving in aanbestedingen

Het aantal openbare aanbestedingen in het tweede kwartaal (41) lag iets hoger dan een jaar eerder (37). In 2017 is sprake van een significante opleving in het aantal openbare aanbestedingen in de regio Oost. Gecorrigeerd voor seizoensinvloeden komt het aantal aanbestedingen in beide kwartalen op rond 32. Dit is significant meer dan de gemiddelde 19 aanbestedingen in de voorafgaande acht kwartalen.

Infraproductie per provincie

	Volume, € miljoen		
	2015	2016	2017
Overijssel	1.145	1.155	1.170
Flevoland	220	225	230
Gelderland	1.940	1.965	2.000
Totaal	3.305	3.345	3.400
Nederland	15.125	15.325	15.575

Bron: EIB

Productiegroei in alle provincies

De onderlinge verschillen in productiegroei tussen de provincies in dit landsdeel zijn beperkt. Het groeicijfer ligt in Flevoland en Gelderland met 2% een half procentpunt hoger dan in Overijssel. Gelderland neemt 59% van de totale infraproductie in het landsdeel voor haar rekening, terwijl het aandeel van Flevoland 7% bedraagt.